

Monumentnummer*: 516416

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82928/19

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Borculo Berkelland Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Borculo

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Borculo D 2040

Omschrijving**

Omschrijving

SYNAGOGE, overwegend in baksteen (kruisverband) opgetrokken, op rechthoekige grondslag en telt één bouwlaag onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt schilddak. Tegen de rechter zijgevel bevindt zich een latere aanbouw, eveneens van één, lagere, bouwlaag, onder een flauw hellend zinken roevendak. Door de huidige functie van de synagoge als rokerij verkeert het interieur in slechte staat, maar is bouwkundig op het eerste oog nog goed.

De VOORGEVEL is vier vensterassen breed en wordt geleed door vijf pilasters op een doorgaand gekornist basement. Vanaf de plint tot de door de vensterbogen onderbroken lijst is het metselwerk in staand verband daarboven in kruisverband gemetseld. De gevel wordt beëindigd met een gekornist hoofdgestel met daarop een attiek, die de goot en het dakschild aan het oog onttrekt. Basement, pilasters, hoofdgestel en attiek zijn gepleisterd. De pilasters worden beëindigd met voluut kapitelen in Ionische stijl, vermoedelijk van natuur- of kunststeen. De schachten bevatten casementen. De gevel bevat vier hoge gietijzeren rondboogvensters. De vensters hebben onderramen bestaande uit 2x3 vakken met een roedeverdeling in ruitvorm, terwijl de halfronde bovenramen een roedeverdeling bevat met halve en hele cirkels. Op de scheiding tussen boven- en onderraam heeft de gevel een gepleisterde geprofileerde (water)lijst, die de halfronde beëindiging van de vensters volgt. Onder de vensters bevinden zich terugliggende gepleisterde vakken. Onder de gepleisterde onderdorpels bevindt zich eveneens een gepleisterde waterlijst. Voor zover waarneembaar

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zijn de gepleisterde delen geschilderd geweest: pilasters, hoofdgestel, attiek en waterlijst okergeel, de spiegels en terugliggende vakken van de attiek crème, het basement leverkleurig en de velden onder de vensters crème met een okergele band rondom.

De voorgevel van de aanbouw is blind en bevat een gepleisterde hoekpilaster. De gevel heeft een gepleisterde plint en wordt afgesloten door een dito geprofileerde lijst.

De LINKER ZIJGEVEL is gecementeerd en bevat een ingehakte dubbele deur. De baksteen en de voeg(kleur) komen niet overeen met die van de overige gevels. Onderzoek moet uitwijzen of het hier gaat om een oudere muur, behorende tot de voorganger van de huidige synagoge, die op dezelfde plaats stond. Een mastgoot verzorgt de afwatering.

De sobere ACHTERGEVEL wordt geleed door een vijftal pilasters. De gevel bevat vier gietijzeren rondboogvensters, dezelfde als in de voorgevel, maar hier met dubbele rollaag half rond afgesloten. In de gevel bevindt zich een uitgebraagd rookkanaal. Alleen de onderdorpels in de gevel zijn gepleisterd. De achtergevel van de aanbouw is blind en bevat een gepleisterde hoekpilaster. De gevel heeft een gepleisterde plint en wordt afgesloten door een dito geprofileerde lijst.

De RECHTER ZIJGEVEL bevat gepleisterde hoekpilasters en een dito plint, hoofdgestel en attiek. Versieringen zijn hier, op de profilering van enkele lijsten na, achterwege gebleven. De gevel heeft geheel rechts een deur met boven een beschoten gevelveld, ontlast door een anderhalf steens strek.

De rechter zijgevel van de aanbouw bevat gepleisterde hoekpilasters en een gepleisterde plint. De gevel heeft een rondboogvormige ingang met dubbele deur. De verdieping heeft een rond gietijzeren venster. Het venster is voorzien van een roede verdeling in bloemmotief. Venster en rondboog van de ingang zijn voorzien van een gepleisterde geprofileerde lijst.

Het INTERIEUR ziet er als volgt uit: de ingang bevindt zich in de rechter wand, bereikbaar via het portaal in de aanbouw. De vrouwengalerij bevindt zich erboven, bereikbaar via een trap in de aanbouw aldaar. De galerij rust op houten kolommen, die een maatvoering en profilering hebben, die men eerder bij gietijzeren kolommen zou verwachten. De galerij heeft een balustrade van gesneden balusters boven een brede rand met opgelegd centralis motief.

De ruimte is overdekt met een afgeplat wangewelf, uitgevoerd in stuc en rustend op een geprofileerde gepleisterde lijst. Daar waar de bovenbouw van de Arke aansluit op het plafond, heeft het plafond een uitbouw. De wanden hebben een geschilderde donkerbruine lambrizing, tegen de linker- en rechter wand onder de deklijst voorzien van spiegels en rechthoekige vakken, die zijn gemarmerd in een lichte kleur. Bij voor- en achterwand ontbreken de vakken, omdat hier de banken geplaatst waren. Het plafond is vermoedelijk in oorsprong niet geschilderd geweest.

De vloer is voorzien van een cementlaag, die is vormgegeven en gekleurd als vloer van imitatie zwartmarmeren plavuizen. Het portaal in de aanbouw heeft een vlak plafond, dat is geschilderd met in het midden een davidster en langs de rand een dubbele lijn. De wanden hebben een geschilderde lambrising met ter hoogte van de deklijst een randmotief van bladeren en lijnen, vervaardigd door middel van een sjabloon.

Waardering

SYNAGOGE uit 1877.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Van architectuurhistorische waarde vanwege de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaal gebruik. Het gebouw getuigt van een, in deze plaats, weinig voorkomende bouwstijl. In het interieur zijn enkele gaaf bewaard gebleven elementen aanwezig.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege de ligging in de straat in het stadscentrum.
- Het object is van sociaal- en cultuurhistorische waarde vanwege de voormalige functie als synagoge en vormt daarmee een herinnering aan de Joodse gemeenschap in de gemeente Borculo. Het object heeft een belangrijke ensemblewaarde in combinatie met het bijbehorende badhuis.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Synagoge